

Reportáž: W. Tochman, *Ako by si kameň jedla*

Túto reportáž som sa rozhodol vyjadriť obrazom. Najväčší dôraz som kládol na použitie farieb. Obraz nie je zbytočne komplikovaný, je použitá symbolika farieb. Použil som len štyri farby, čiernu , žltú , červenú a bielu. Každá znázorňuje niečo iné, každá vyvoláva z psychologického hľadiska iné, veľmi silné emócie.

Čiernu som použil ako symbol smútku. Vyjadruje smrť, negácie, stres, hrôzy, ktorých je vo vojne záplava a nedá sa im uniknúť. Tak ako čierna farba prekryje všetky farby, aj vojna a hrôzy v nej pokrývajú všetko pozitívne.

Čierna zalieta bielu aj všetky farby. Ťažko rozoznať, ak vôbec, čo bolo pod ňou. Čierna prebije bielu, negatívne prekryje pozitívne. Čierna a biela ako dominantné protiklady.

Vo vojne má čierna prevahu, zaleje bielu, prekryje svoj protiklad, symbol dobra, nevinnosti, slobody, nezávislosti... Tak ako čierna je koniec, biela je začiatok. Kde niečo skončí, musí iné začať.

Ale v hrôzach vojny je ťažké myslieť na nejaký nový začiatok, preto som použil prevahu čiernej.

Je priam nemožné myslieť bielo, keď všade je čierna. Biela sa zdá byť bezmocná voči čiernej.

Je ťažké očistiť z bielej čiernu, tak ako je ťažké očistiť myseľ od hrôz vojny. Dobro očistiť od zla.

Ako žiť ďalej poznačený čiernou, poznačený krutosťou, s poznaním čo všetko je človek človeku schopný urobiť, poznačený smrťou blízkych a ich utrpením. Poznačený bezmocnosťou pomôcť im. Čierna sa vždy spája so smrťou, stratou, pocitom beznádeje, je považovaná za symbol temna, zla, symbolizuje koniec a zánik.

Červenú som použil ako symbol života a silnej, rastúcej energie.

Ale táto farba tiež symbolizuje vzburu, prevrat, vojnu, nebezpečenstvo. Spája sa aj s predstavou krvi a ohňa.

Červená vyjadruje aj silu lásku, príbehy z vojny sú aj o ženách, o ženách túžiacich po inom živote , aký musia žiť, v každej z nich je namiesto lásky , ktorú mohla prežívať počas slobody, nenávisť, strach, zloba, hnev. Niekde hlboko vo vnútri ostala pochovaná aj láska, ktorú treba prebudiť.

A nakoniec som použil žltú farbu, ako symbol nádeje. Každá vojna raz musí skončiť, každé utrpenie raz musí skončiť a žltá vyjadruje nádej, nádej ktorú každý potrebuje, aby prežil aj tie najhoršie zverstvá vojny. Žltá je silná túžba po lepšom , krajšom svete.

Červená a žltá sa musia predať cez čiernu, inak ich pohltí, musia nájsť silu fyzickú aj morálnu a pretrhať temno.

Farby majú veľkú moc, preto som si ich vybral na vyjadrenie diela. Ich neskutočne veľká sila dokáže ovplyvniť náladu, pocity či celkovú atmosféru. Tak ako to vyjadruje citát:

„ Človek vidí svet skoro vždy okuliarmi citov a podľa farby skla sa mu javí buď temný alebo purpurovo jasný.“

Hans Christian Andersen.

Otlačok ruky symbolizuje spojenie, dotyk, stopu, tak ako aj otlaky prstov sú stopy po ľuďoch, ktorí zahynuli, stratili sa vo vojne. Pre písmena som zvolil tiež otlaky, nejasnosť, zahmlenie. Tak ako sú len „otlaky“ nezvestných ľudí, ich príbehov, udalostí. Pozostalí chcú nájsť tieto otlaky a pospájať ich pre oplakanie, pochovanie toho čo bolo a nájdenie nejakého pokoja v duši pre ďalší život.

Obraz som fotil pri svetle blikotajúcich kahancov, ktorých svetielka sú spomienkou na všetkých tých čo zahynuli vo vojne a aby dali silu tým čo ostali, oplakať ich a žiť ďalej.

